

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiok.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Gazdasági tanulmány. I. Szentersébeti Szakáts Péter.

Egy 100 holdas erdélyi birtok okszerű berendezése, kezelése és jövedelmeztetése. I

Bukott nagyságok. Grubicy Gézya.

Rövid szakközlemények.

Aluminium lópatkók. — A kanczaló vemhességének időtartamára a fajta is befolyással bír.

Vegyesek.

Jövő héten tartandó országos vásárok. — Szaktanácskozomány a földmivelésügyi miniszteriumban. — Minta kenderáztató Szebenmegyében. — Gyümölcskivitel társaság Kecskeméten. — A borvám. — Románia termése. — Az aradi gazdasági egyesület a heszszeni légy ellen. — A tarnóczy tüzoltószerszámgyár. — Hungária országos magyar vajkivitel társaság. — A londoni Lawes-féle vegyészeti társaság.

Szerkesztői üzenetek.

Piaci értesítő.

Hirdetések.

Előfizetési felhívás.

*A második félév kezdetével la-
pünk azon pártólóit, kik előfizeté-
seiket ezen félévre még nem ujitot-
ták megtisztelettel felkérjük, hogy
ez iránt intézkedni sziveskedjenek,
nehogy a lap küldése fennakadást
szenvedjen.*

Gazdasági tanulmány.

I.

A realis tanulmányok terén nincsen a világon jobb módja az ismeret szerzésnek, mint a szemlélet.

Ezen alap elvből kiindulva határozta el magát az erdélyi gazdasági egylet gazdasági tanulmányi kirándulás rendezésére, hogy ez által alkalom nyújtassék a tanulni vágyóknak, a közvetlen okulás folytán, a szakismeret bővítésére

A résztvenni kívánók jelentkezésre hivatván fel, rövid idő alatt kellő számmal történt jelentkezés és a körutazás megtartása kétségtelenné vált.

Bár többen jelentkeztek, de a körutazásban tényleg a következők vettek részt:

Báró Rothenthal Henrik nagybirtokos, *dr. Horváth Miklós*, földbirtokos, megyei tiszti ügyész. *ifj. Betegh Sándor* földbirtokos, *Gáspár János* földbirtokos, megyei t. főjegyző; *Puthnok Domokos* nagybirtokos, *Mózsa Attila* nagybirtokos és földbirtokos, *ifj. Lészay Ferencz* nagybirtokos, *Tulogdi Samu* állami jószágfelügyelő, *Balázs Sándor* földbirtokos, *Veres Károly* gazdatiszt, *K. Vörös Sándor* kir. tanácsos, gazd. tanintézeti igazgató, *Tuba Lajos* gazdasági rendes tanár, *dr. Szentkirályi Akos* gazd. rendes tanár, *Németh András* gazdasági s. tanár, *Sz. Szakáts Péter*, az erdélyi gazd. egylet titkára, a társaság vezetője és 15 gazdász növendék; összesen 30-an.

A tanulmányi körutazás terve úgy lett összeállítva, hogy abba a mezőgazdaság mellett a szemle tárgyául felvették azon utközben eső gyárak és ipar üzemek is, a melyek a mezőgazdasággal részint kapcsolatosak, részint bár attól függetlenek, de a melyeknek a feldolgozandó anyagot szintén a mezőgazdaság szolgáltatja, vagy viszont a melyek a mezőgazdaság üzéséhez szolgáltatnak anyagot.

Igy a tanulmány kezdődött a kolozsmegyében fekvő s a *Kramer J.* ur tulajdonát képező *egeresi mütrágya-gyár* megismerésével; tovább Mezőtelegden (Bihar vmegye) a szemle tárgyát képezték: a *Sátori Miksa* és *Mór urak ásványörlő malma*, *mütrágya* és *aszfalt gyára s kísérleti telepe*, a *Telegdi testvér urak uradalma*; a *tatarosi kőolaj és aszfaltgyár*, valamint a *bihar-szilággyi olajipar részvénytársaság gyára*.

Nagyváradon megismerlélte és tanulmányozta a körutazó társaság a biharmegyei gazdasági egylet és a Nagy-Várad város tulajdonait képező, amerikai alanyokra otott két remek szőlőtelepet, valamint megtekintette a „*László*“ *gőzhenger malmot*.

Az első nagyobb megállapodás színhelyeül a néhai gróf Károlyi Alajos hagyatékát képező nagyszerű *mágoCSI uradalom* szolgált, a hol a társaságnak egy 24 órás tanulmányra nyílt alkalma.

MágoCSRól a társaság Szegedre rándult és ott, a rendelkezésre állott rövid idő alatt, egyebek mellett, megtekintette a „*Szegedi kenderfonó gyár*“-at,

valamint a „*Magyar kender és lenipar részvénytársaság*“ gyárát, mint a mezőgazdaságra igen fontos gyártelepeket.

Ezek után következett a második fő megálási pont, hazánk mezőgazdasági gyöngye, a mezőhegyesi állami ménes uradalom, a hol szintén egy napot töltött a körutazó társaság. Onnan Aradra érkezünk, a hol a szemle tárgyát a *Neumann testvér uraknak*, az egész világon páratlanul álló nagy *szeszgyára* képezte. Ugyanott hazafias érzelmeink is áldozott a társaság s a vértanu halált halt hősök iránt lerótta a hála és kegyelet adóját.

Aradról a társaság utja vasuton Gyula-Fehérvárra vezetett, onnan pedig kocsikon *gróf Teleky Arvéd* urnak mesze földön híres minta gazdaságába *drassói uradalma*ba hajtatott.

Ez a tanulmányi körutnak szintén egyik fénypontját, de egyuttal végpontját is képezte, mellyel a teljes hat napig tartott tanulmányi körut véget ért és a társaság tagjai otthonukba tértek.

Az előbbieken vázlatát kívántuk adni a tanulmányi körutazásnak, mielőtt a látottak és tapasztaltakról részletesen szólunk volna, és ugyanilyen sorrendben haladva fogjuk ezen keretbe beilleszteni mindazt, a mit ezen sok tanulmányt nyújtott utazás alatt följegyezni és emlékekben tartani sikerült.

Itt még megjegyezni kívánjuk, hogy ezen körutazásnak a gazdasági tanulmány legfőbb és legfontosabb részeiül szolgált pontjai önmaguktól domborodnak ki. A mellékes, illetve szorosán véve nem gazdasági fontossággal bíró szemlélődések a közbeesett idő kitöltésére, valamint a gazda általános ismereteinek gyarapítása szempontjából vettek be a programmba, legfőképen pedig azért, hogy a feszült figyelmet igénylő gazdasági szemlélődések közepette elfáradt figyelemnek ezek nyugalmul szolgáljanak egyrészt, másrészt pedig, hogy az érdeklődés, az egész utazás alatt, folyton fenn-tartassék, az újabb és újabb látni valók által.

Hogy helyesen gondolkoztunk-e? a fölött az ítélet hozatal az utazásban résztvett gazdatársak feladata. Fölötte kedves kötelességet kívánunk teljesíteni, midőn ugy a tanulmányi körutazást rendezett *erdélyi gazdasági egylet* részéről, mint a *kiránduló társaság nevében*, ez uton is őszinte meleg köszönetünket nyilvánítjuk a meglátogatott uradal-

TARLÓREPAMAG,
MUHARMAG,
POHANKA,
PAPRIKAKÖLES,
MUSTÁR,

203 (27-52)

Mauthner Ödön

MAGKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPESTEN.

Raffiaháncs, 5 kilós postacsomag, bérmentve 3 forint 90 kr.

mak, birtokok és gyárak tulajdonosai, igazgatói és kezelőinek, a kik szives engedélyük, igazi magyar vendégszeretetük és a részletekig menő nagybecsű, tájékoztatásuk által lehetővé tették társaságunknak a bő tanulmányt egyrészt, másrészt pedig örökre feledhetlenné a kedves körükben eltöltött kellemes időt.

Jövőre a tanulmányi körut részleteiről szóljunk

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Egy 100 holdas erdélyi birtok okszerű berendezése, kezelése és jövedelmeztetése.

Az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége által 40 korona pályadíjjal jutalmazott pályamű.

Jelige: „A ki jól vet, jól arat.”

Irta: Kolecza Sándor.

I.

A birtok nagysága; mint a cím maga is mutatja 100 kat. hold félóra járásnyira fekszik egy kisebb várostól, részint sík, részint oldalos fekvésű

Klimatikus viszonyai elég kedvezők, mivel buza, rozs, tengeri, árpa, zab, tak. répa, burgonya és lóher jól megteremnek.

A talaj minősége kitünő mély televényduslaza homokos talaj igen jó általajjal.

Az egész birtok: szántó, kaszáló, legelő és belsőségből áll.

Az egyes mívelési ágak nagysága: szántó 80 kat. hold, kaszáló 8 kat. hold, legelő 8 kat. hold és a belsőség 4 kat. hold

A forda megállapítása: 6-os és pedig a következő növényekből áll:

1. Zöld ugar, zabos bükköny.**
2. Buza.
3. Kapás, (tak. répa, tengeri és burgonya)
4. Rozs lóherrel.
5. Lóher.
6. Zab (vagy árpa).

A forda pedig a következő:

VI.	V.	IV.	III.	II.	I.
Zab vagy (árpa)	Lóher	Rozs lóherrel	Kapás (répa, tengeri és burgonya)	Buza	Zöld u. ** (zabos bükköny)
Zöld u. **	Zab v. (árpa)	Lóher	Rozs lóherrel	Kapás (répa, tengeri és burgonya)	Buza
Buza	Zöld u. **	Zab (árpa)	Lóher	Lóher	Kapás (répa, tengeri és burgonya)
Kapás (répa, tengeri és burgonya)	Buza	Zöld u. **	Zab (árpa)	Zab (árpa)	Rozs lóherrel
Rozs lóherrel	Kapás (répa, tengeri és burgonya)	Buza	Kapás (répa, tengeri és burgonya)	Zab (árpa)	Lóher
Lóher	Rozs lóherrel	Kapás (répa, tengeri és burgonya)	Buza	Zöld u. **	Zab (árpa)

Piaci növények aránya a takarmányhoz: 37:63.

A természetű növények: buza, rozs, árpa, zab, tengeri, burgonya, tak. répa, lóher, luczerna, zabos bükköny és csalamádé.

Egyes táblák nagysága: 12,5 kat. hold.

A tartandó állatok száma.

Szarvasmarha:

12 drb. fejős tehén = 12 drb. számos marha
 1 „ tenyésztő bika = 1 „ „ „
 4 „ 3 éves üsző = 3 „ „ „
 1 „ 3 éves bika = 1 „ „ „
 8 „ 2 éves növ. állat = 4 „ „ „
 10 „ 1 éves borju = 3 „ „ „

Ló:

3 „ csikós kancza = 3 „ „ „
 2 „ 2 éves csikó = 2 „ „ „
 2 „ 1 éves csikó = 1 „ „ „

Sertés:

6 drb. tenyésztő kocza
 1 „ „ kan
 8 „ 2 éves hizó
 3 „ növendék kocza = 10 db. normál marha.
 3 „ „ kan
 30 „ hizó süldő

Tehát tartható lesz összesen 40 drb. normál marha, melyből esik 25 kat. holdra egy darab számos marha, ezt pedig elég nagy állat tartásnak mondhatjuk és ezen kívül még tartunk baromfiakat is.

A tartandó állatok fajtái:

Szarvasmarhát tartunk magyar fajtát

Lovat lipiczait.

Sertést szőke mangaliczát.

Baromfiakból pedig Langshán és hazai vagyis paraszt tyukok keresztezését.

A mívelésre használandó gépek és eszközök:

Egy vető, arató, kaszáló, kapáló-gép, eke, henger és borona.

Vetőgép „Hungária drill”; arató „Adriance Binder”; kaszáló „Adriance Buckeye”; kapáló és töltőgép Sack-féle egy ló után; henger közönséges fa, és borona egy közönséges vas; eke Sack-féle egyes és Balogh-féle kettős eke, (répavágó).

Az állatok és állati termékek értékesítése a közelévi kis városban történik.

A fölösleges gabona értékesítése szintén ott történik

A szarvasmarhákat, mint tenyésztő állatokat értékesítjük és tejkét pedig, mint nyers tejet.

A lovaknál már 2 éves korukban adjuk el csikóinkat.

A sertések, mint hizott süldők értékesítetnek.

A baromfiakat, mint korai csirkéket értékesítjük; tojásaikat pedig egész éven át

Terményeink közül a lóhermagot, a buzát és a rozst adjuk el csak és minden más terményt állataink által értékesítünk

A birtok fekszik egy kisebb folyó partján, mely elválasztja a szántót a kaszálótól.

A folyó iránya kelet-nyugati és a szántó a bal, a kaszáló pedig a jobb partján van. A szántónak a folyó felőli részén van egy oldal, mely a folyó felé lejt nem nagy eséssel és pedig úgy, hogy az oldal aljától a folyó partjáig még 5 kat. hold szántó van, melyet táblán kívüli résznek és így külön takarmányosnak úgy a fekvésnél, mint a talajnál fogva igen jól használhatunk. — Az oldal maga 8 kat. hold, melyet legelőnek használunk, igen jó legelőt szolgáltat növendék állataink számára egész nyáron át, mert északi fekvésű és talaja is jó.

A többi föld sík fekvésű, és a birtok alakjára nézve téglány alakú, melyből 6-os fordával igen szép négyzet alakú táblák kerülnek ki.

A major a birtok közepén fekszik, a birtok iránya észak-déli fekvés, a birtok közepén fut végig délről északra egy kis patak, mely derék szög alatt szakad a folyóba, mely patak egyszersmind egy kisebb malom hajtására is fölhasználható a gazdaságban felhasználható gabonák őrlésére és darálására.

A fordában termelendő növényeket már látjuk; a táblán kívüli részben pedig termelünk luczernát és csalamádét egyenlő nagyságban, melyet zöld takarmányul etetünk föl.

A kaszálónk öntözésre levén berendezve s a mellett kitünő televény talaja is lévén, sok és igen jó szénát és sarjút ad.

A szántók megmívelésére használunk két négyes tehén fogatot és egy kettős ló fogatot, mely a boronálást és a fuvart végzi.

Szántó-ra használunk egyes és kettős-ekéket és pedig ugar és őszi szántáskor Sack-féle egyes ekét, keverő és vető szántáskor Balogh-féle kettős ekét. Mert az ugar és őszi szántás nehezebb szokott lenni ámbár a talaj inkább laza, nálunk hogy teheneket kiméljük, mégis egyes ekét használunk, hisz így is elég rövid idő alatt elvégezhetjük a munkát; föltéve, hogy egy fogat elvégez naponta 1/2 kat. holdat, úgy 2 fogat elvégezi az ugar szántást 12 nap alatt és az őszi szántást szintén annyi idő alatt. Vető és keverő szántásnál használjuk a Balogh-féle kettős ekét, itt már egy fogatra minden megerőltetés nélkül vehetünk 3/4 kat. holdat, így egy tábla vetése 9 nap alatt készen van.

(Folyt. köv.)

Bukott nagyságok.

Mint az emberi társadalomban, úgy a tyukoknál is felmerülnek időnkint ugynevezett nagyságok, melyeket a közönség nem eléggé győz dicsérni, felkarolja őket, egyszóval divatba jönnek. De minden mulandó a világon; így mulandó a tyuknagyságok uralkodása is, és kénytelenek magos helyeiket hivatottabbaknak átengedni.

Nem lesz érdektelen, ha ezen bukott nagyságokat leleplezzük, mert erre szükség is van, mint-hogy a tenyésztők még nincsenek tisztában az iránt, hogy melyek a gazdaságilag hasznos fajták, és melyek a luxus vagy sport fajták. E tekintetben igazán helyén volna, ha illetékes helyen meghatároznák, a gazdaságilag hasznos fajtákat, hogy a tenyésztőket a csalódásoktól megkíméljék.

Ilyen bukott nagyság:

A *Cochin China tyúk*, melynek egyedüli érdeme, hogy az értelmes köröket a tyuktenyésztésre irányozta, és lendületet adott neki. Rosszul tenyésztnek, csontozatuk igen durva, rosszul tollasodnak, későn érnek meg. Az, hogy az év minden szakában tojnak, nem ér fel azon veszteséggel, hogy minduntalan elkotlanak, és pedig igen erélyesen, néha hat-nyolcz tojás után is.

Ennek előtte ők domináltak a kiállításokon, s boldog volt, ki rájuk díjat nyert. s boldog volt, ki ilyen díjazott törzset megszerezhetett, a többi fajták mellettük elenyésztek, a fele a kiállításoknak tele volt sárga és fehér meg kemérmagos Cochinnokkal, sőt a divat annyira ment, hogy fekete Cochinokat is produkáltak sárga csőrrel és sárga lábokkal, és ez volt a Cochin tenyésztésnek a netovábbja.

És most hogyan állanak a Cochinok?

Hoszas uralkodásuk után megbuktak, kiszorították, más hasznosabb fajták, mint a Plymouth Rocks és Langshan fajták; divatjokat veszítették, s most már nagyon szerényen, kevés számban mutatkoznak a kiállításokon.

Es tenyésztőink között még mindig vannak, kik ragaszkodnak hozzájuk megvesztegeti őket szemre való nagyságuk és keresztezésre is használják. Sőt van egy magas állami ur, ki nagy kedvelője a Cochinoknak, ki azt állítja, hogy tőlünk a Cochin keresztezéseket még Braziliába is kiviszik.

Ilyen bukott nagyság nálunk továbbá:

A *Dorking* angol fajta. Ez hustömégével, és finom csontozatával imponál. Kapkodnak is utána. De már régen-régen mondotta nekem boldogult Hidegháthy Antal ministeri tanácsos, Elez gróf volt uradalmi inspektora, hogy ők már a hatvanas évek-

ben importáltak Dorking tyukokat, de tenyésztésük nem sikerült, degeneráltak. Tény az, hogy nálunk a Dorking nem diszlik, hammar degenerál, s csakhamar olyan paraszt tyuk lesz belőle mint a többi. Hogy mi ennek az oka? nem tudom. Az ég hajlat? a takarmányozás? a vérfelújítás elmulasztása? vagy talán, hogy nem állandó fajta a Dorking? Már valamelyik ok közül bizonyosan egy az. A kik tenyésztették, abban hagytak vele, különösen most, mikor más, jobb husztyukunk van. A mint feltűnt a Dorking csillaga, alig fénylett, már is leszált.

Bukott nagyság azután:

A Spanyol tyuk. Ezt különösen magasztalják, remek, szép nagy tojásai miatt, és melán; sőt egy osztrák szakember névszerint Schnekenburger a Spanyol tyukot választotta ki a paraszt gazdasági tyukjává. Tartották és tenyésztették is minálunk. De nagy taraja nem bírja ki primitív ólainkban a telet és lefagy, nehezen tenyész, nem kotlik el, — a mi különben kevésbé hiba, — keresztelésre nem alkalmas, magas testű, szeme körüli lebernyegje pedig idővel annyira megnő, hogy az állat allig lát. Kiment a divatból, megbukott.

Még ide iktathatjuk:

A Creve Coeur kitűnő francia fajta tyukot, már t i kitűnő a maga hazájában, mert husa nagyon hecses, izletes, csontozata nagyon finom, hus lerakódása igen kedvező, tojásai meg igen nagyok. De mind ezen előnyei mellett nálunk nem tudott gyökeret verni. Pedig szeltyiben kísérleteztek velük, de mindenütt abban hagyták tenyésztésüket. Lehet hogy az éghajlat nem tetszett nekik, pedig ez majdnem azonos Franciaország éghajlatával. Vagy a nagy bóbítájuk volt az akadály? nem tudom; egy szóval letűntek, bár mi szép példányokat is tart fenn az állat és növényhonosító társaság budapesti állatkertjében, és tojásait a tenyésztők közt terjeszti.

Az előzőkkel nagyjában végeztem volna a bukott nagyságokkal; szükségesnek tartottam pedig azért, hogy a tenyésztőket figyelmeztessem arra, hogy mit ne tenyészsenek, mert valóban elszomorodik az ember szíve, ha körül néz a tyukudvarokban és látja, hogy mit miúnd tenyésztenek; pedig nekünk gazdaságilag hasznos tyukokra van szükségünk, hogy ezekkel közösleges tyukállományunkat javítsuk. Hiszen most is kivitelünk baromfi és terményeiben meghaladja az évi huszonkét millió forint értékét, s csak az a panasz, hogy bórómfiaink nem elég súlyosak, tehát javításra szorultak; ezen javítás pedig ez idő szerint csak a külföldi hasznos fajták keresztelése által történhetik, mert a beltenyésztés útján való javítás nagyon de nagyon is sok időbe kerül, és nagy szakértelmet kíván, holott a keresztelés által az eredményben már az első generatio után örvendhetünk.

Grubicy Géza.

Rövid szakközlemények.

— **Aluminium lópatkók.** A francia országos gazdasági egyesülethez beérkezett jelentés szerint az olyan aluminium-patkó, a melyhez 10 % kemény idegen fém van keverve, csak egy negyed rész oly nehéz, mint a vas patkó és olyan nagy a tágulékonysága, hogy a patának terjedését követi. Azonban igen nagy gondot kell fordítani a patkó-lásnál magánál arra, hogy miként tegyék rá a megtüzesített patkót, mert az aluminium-patkónak az a sajátsága, hogy nagyon meggyengül, hogy ha fel lesz hevítve és gyorsan lehűtetik, nagybaj azonban hogy ez a patkó nagyon hamar kopik, minél fogva gyakorlati célokra egyelőre nem alkalmazható.

— **A kanczaló vemhességének időtartama** a fajta is befolyással bír. Így a perzsa kanczák a méncsikót 343 napig, a kanczacsikót 348 napig hordják; az arab kanczák a méncsikót 330, a kanczacsikót 337 napig hordják; az orlow kanczák közöslegesen 341½ napig, az angol félvérek 338½ napig vemhesek. Flámmig szerint az átlagos vemhességi időtartam 346, a legkevesebb 307 és a legtöbb 394 nap. Azok a csikók, melyek 300 nappal rövidebb ideig voltak az anyjukban, ritkán életképesek; míg azok, melyek tovább, de legfeljebb 365 napig ébrények, teljesen életképesek.

Vegyes közlemények.

— **Jövő héten tartandó országos vásárok.** Jul. 7. Aranyos-Gyéres, Drág, Medgyes, Szék, Sz.-Keresztur. — 8. Aranyos-Gyéres, Körösbánya, Medgyes, Retteg, Szek, Topánfalva. — 9. Aranyos-Gyéres, Medgyes, Retteg, Sz.-Kraszna, Topánfalva. — 10. Csik-Szereda, Medgyes, Retteg, Rozsnyó, Sz.-Kraszna. — 11. Csik-Szereda, Berkenyes, Medgyes, Pojána Retteg, Rozsnyó, V.-Hunyad. — 12. Csik-Szereda, Medgyes, Pojána, Uzdi-szt.-Péter — 12. Csik-Szereda, Medgyes, Pojána, Uzdi-szent Péter.

— **Szaktanácskozmány a földmivvelésiügyi miniszteriumban.** A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894-ik évi XII. t.-cz. végrehajtására vonatkozó utasítás tervezetének letárgyalása czéljából összehítt bizottság pénteken délután tartotta utolsó ülését. A bizottság csütörtökön reggel ült össze és ugyszólván szakadatlan dolgozott, a minek köszönhető, hogy mindössze négy ülésben letárgyalta az igen terjedelmes előadói javaslatot. A szaktanácskozmányban Miklós Ödön államtitkár elnökölt; mialatt pedig az államtitkár a képviselőházban volt elfoglalva, gróf Laszberg Rezső győri főispán teljesítette az elnöki tisztet. Nagy tetszéssel fogadták az értekezlet tagjai Miklós Ödön államtitkár megnyitó beszédét, melyben a szaktanácskozmányra váró feladat összes részleteire kiterjeszkedett s bebizonyította, hogy a közigazgatási viszonyoknak legalaposabb ismerői közé tartozik s hogy ezen a téren a leggyakorlatibb intézkedéseket kívánja megvalósítani. Sándor János kisküküllői főispán nem is késelt kijelenteni, hogy örömmel üdvözlöi azt az irányt, melyet Miklós Ödön inaugurált, s hogy óhajtanó volna, ha más miniszteriumok is követnék a jó példát és végleg letűnének a végrehajthatatlan rendeletek. Földváry Mihály pestmegyei alispán szintén köszönetét fejezte ki, hogy a közigazgatási gyakorlat munkásainak alkalom nyújtott előadni nézetüket, észrevételeiket, tapasztalataikat, melyek közt bizonyára lesz elég olyan is, a mi figyelemre tarthat igényt. A szaktanácskozmány ezután nyomban munkához fogott és §-ról §-ra tárgyalta a Németh József miniszteri fogalmazó által kidolgozott előadói javaslatot. Egyes §-oknál igen élénk és szakszerű viták fejlődtek ki. Az értekezleten fölmerült észrevételeket az utasítás végleges szövegezésénél figyelembe fogják venni. Az értekezlet tagjai azonban arra is fölhasználták a kedvező alkalmat, hogy egyes, a közigazgatási viszonyok javítását és az adminisztráció egyszerűsítését célzó indítványokat is megvitassanak, úgy, hogy remélhetőleg nem csak a végrehajtási utasítás helyes szövege, hanem egyes czélszerű kormányintézkedések is a szaktanácskozmány eredményeül lesznek tekinthetők.

— **Minta kenderáztató Szebenmegyében.** A szebenmegyei gazdasági egyesület, hogy tagjainak az okszerű kenderkészítésben utmutatást adjon, nagy anyagi áldozatok árán kenderáztatót létesített. A földmivvelési miniszterium ezer forintot utaltványozott e célra és utasította a VII. ker. kulturmérnöki hivatalt, hogy az áztató tervét dolgozza ki és a keresztülvitelnél álljon szaktanácsaival az egyesület rendelkezésére.

— **Gyümölcskiviteli társaság Kecskeméten.** Azon jó hírnév, melynek Kecskemét város gyümölcsstermelése nemcsak hazánkban, de a külföldön is széles körökben örvend, okozza azt, hogy az ország más vidékeiről, különösen a külföldre Kecskemét név alatt gyakran oly gyümölcsöt exportálnak, mely minőség tekintetében nem versenyezhet a kecskeméti termékekkel, mialt annak jó hírnevét csorbítják. E miatt a kecskeméti gyümölcsstermelők körében mozgalom indult meg egy „gyümölcskiviteli társaság” szervezése iránt, mely hivatva lesz az ottani gyümölcsstermelés jó hírnevét nemcsak fentartani, de lehetőleg emelni is. A gyümölcskiviteli társaság irodát nyit s első minőségű gyümölcs-exportjával piacot teremt a külföldön terményeinek. Az iroda hatáskörébe tartoznak ezenfelül a gyümölcsstermelőket felszabadítani helyi ügynökök spekulációja alól, olyformán, hogy a termelők gyümölcsének szállítását és csomagolását magára vállalja, illetve foganatosítja. Nem szenved kétséget, hogy ügyes vezetés mellett a létesítendő

kiviteli társaság Kecskemét gyümölcsstermelésére, úgy erkölcsi, mint üzleti tekintetben jótékony befolyással lesz s ülvözöljük a derék kecskeméti termelőket, hogy elhatározták magukat a közvetítő kereskedők nyugtától megszabadítani.

— **A borvám. A bor és dongafakiviteli vám** kérdését illetőleg Franciaországban az utóbbi napokban nem állott be újabb fázis. A két kormány diplomáciai tárgyalásokba bocsájtkozott s az eddigi után ítélve kitűnik, hogy a francia kormány továbbra is fenn akarja tartani a békés viszonyokat. S így valószínűleg sikerül majd a kérdést akképp megoldani, hogy a francia érdekek kielégítést nyerjenek s hogy a megoldás az osztrák-magyar kereskedelmi politika érdekeit se sértse.

— **Románia termése.** Mint nálunk Magyarországban, úgy Romániában is az abnormis időjárás, elemi csapások, s rovarkárok, a jó termésre való kilátásokat lényegesen csökkentették. Különösen a brunzean, dorobi és a batosáni kerületekben a termés kilátások 25-50 százalékkal is csökkentek. Tavasszal a szárazság következtében szenvedett ezen kerületekben a növényzet, az utóbbi időben pedig óriási záporok és jégeső okozott nagy károkat; Galacz vidéken a tojás nagysága jégeső 50-80% veszteséget okozott a vetésekben. Moldovában az állapotok szintén ily kedvezőtlenek, s itt nagy záporok és felhőszakadás következtében vízáradások állottak be, melyek a vetéseket nagy területeken elpusztították. Ezen csapások folytán Románia termése jóval csekélyebb lesz a tavalinál, a tavali 23 millió hektoliter buza terméshez viszonyítva az idei termés eredményét 20 millió hektoliterre becsülik.

— **Az aradi gazdasági egyesület a hesszeni légy ellen.** Az aradi gazdasági egyesület június hó 20-án választmányi ülésének főtárgyát a hesszeni légy szaporodása ellen teendő intézkedések megbeszélése képezte. Élénk eszmecsere után határozatilag kimondták, hogy a hesszeni légy elszaporodásából származó közös veszély elhárítására, a következő intézkedések elrendelését fogják a földmivvelésiügyi miniszteriumtól föliratilag kérelmezni: 1. hogy a tarló lehetőleg a termés letakarítása után azonnal, de legkésőbb ősszel alászántandó, a trágyázásra kerülő területek kivételével; ha pedig a felszántott tarló felgazosodnék, az vagy legettetendő, vagy ismét felszántandó, 2. hogy ugynevezett csalogató vetések létesítendőek, azon czélból, hogy a légy a petéit, melyeket legszívesebben friss vetésre rak le, e növények alászántása által elpusztítsanak, végül 3. hogy a folyó évben az őszi vetés az egyes vidékek égalji viszonyai szerint — mindaddig ne legyenek megkezdhető — a míg a légy petéit le nem rakta.

— **A Tarnóczy tüzoltószere- és gépgyártársaság igazgatósága** ma tartott ülésében az aláírt részvények felosztása iránt határozott. Tekintettel a gazdaközönségnek több vidékről beérkezett azon óhajára, hogy aratás után jegyez-hessen, e célra az igazgatóság bizonyos számú részvényeket fentartott.

— **Hungária országos magyar vajkiviteli részvénytársaság** a czíme annak a vállalatnak, mely Budapesten a magy. kir. földmivvelésiügyi miniszterium támogatásával egy millió korona alapítókével legújabbán megalakult. Lapunk mai számában közöljük ez új, a közzgazdaság terén valóban korszakot alkotó vállalatnak a gazdaközönséghez intézett felhívását, mely tudatja, hogy üzleti működését már megkezdte és hogy vajtermelésre vonatkozólag bejelentéseket elfogad, valamint hogy tejjgazdaságok berendezésére készségesen nyújt segédkezet a termelő gazdáknak. Ha más államok tejjgazdasági eredményét tekintjük, szinte csodálatos, hogy nálunk a gazdaság ezen előkelő ága, mely egy állandó tekintély és jövedelmi forrást nyújt, az állattenyésztést biztos irányba tereli és e mellett nemcsak hogy nem szorít ki más gazdasági ágat, sőt ellenkezőleg, a nagyobb és jobb trágyatermelés folytán az egész termelést még tetemesen fokozni fogja. Különösen az előrehaladottabb nyugoti államok gazdái már rég felismerték az okszerű tejjgazdaság és ezzel karöltve a jobb és nemesebb állattenyésztés előnyeit, ott már tejjgazdaság nélkül mezőgazdaság nem is képzelhető. Bámulatos is azok termelőképessége. Így pl. csak néhány orszá-

got említve: Franciaországnak vajkivitele a múlt évben 140.000,000 frank értéket képviselt, Schleswig-Holstein 56.000,000 márka értékű vajjat exportált, sőt a kis Dánia múlt évi vajkivitele is 23 000,000 forintra rugott. Ha még tekintetbe vesszük, hogy ezen országoknak óriási a belfogyasztása, mert mindent vajjal főznek és minden ételhez vajat fogyasztanak, elképzelhetjük, hogy a tejjgazdaság mily hatalmas tényező Reméljük, hogy a magyar gazda sem zárkozik el saját érdeke elől, hanem különösen most, a midőn a folyton hanyatló gabona árak, a már nevéstesen alacsony gyapju árak, az üri kivitel szünetelése, a gazdasági szeszgyárak pangása, a megdrágult munkaerő, megingatták az eddig biztosnak vélt gazdasági alapokat, erélyesen megragadja a „Hungaria” országos magyar vajkiviteli részvénytársaság által nyújtott alkalmat és nem sokára nálunk is meghonosul a vajtermelés és vele kapcsolatosan állattenyésztésünk is. Ezt annál is inkább reméljük, mert a „Hungaria” országos magyar vajkiviteli részvénytársaság régi, kipróbált és általán ismert gazdák és kitünő hírnevű kereskedők kezében van, kik minden tekintetben biztosítékot képeznek, hogy a működésükhöz kötött várhozásnak meg is fognak felelni. Előre tehát, okszerű tejjgazdaság és okszerű állattenyésztés legyen jelszavunk!

— A londoni Lawes-féle vegyészeti részvénytársaság hasonnevű gyapjumosó szerezre, ugy-mint javított gyapjumosó por. mely biztos hatása a rüh ellen, figyelmeztetjük t. olvasóinkat és utalunk ezen szerekre vonatkozó lapunk mai számában foglalt hirdetésre.

— Gazdák mindazt a mire gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségök van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely idevonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

— Kerestetik bérbe adó birtok, teljesen magyar vidéken, ha lehet fölszerelve, 1000—2000 frt bérösszegig Mielőbbi átvétele kívánatos. Ajánlatok lapunk szerkesztőségéhez intézendők.

— Egy kitünő bizonyítványokkal bírós nős gazdatiszt, nyolcz éves gyakorlattal, ki önállólag kezelt nagyobb birtokokat megfelelő állást keres magának. Bővebbet a kiadó-hivatal

Szerkesztői üzenetek.

O. L.-nek Gidofalva. „A jól elrendelt munka minden gyarapodás talpköve” jellegű pályamunka kívánatra poste restante elküldetett

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonatőzsde.

Sürgös kínálat mellett a készbuza ára ismét 5 krral csökkent. Az új áru közeledtével a régi áru birtokosai úgy helyben, mint vidéken sietnek tudadni a még megmaradt készleteiken és hogy ily intenzív eladási kedv az árakra természetes nyomást gyakorol, ezt a mostani üzletmenet mutatja.

Időgen búzák lanyhábbak és csak 5—10 krnyi árengedmény mellett adhatók el. Rozs irányzata lanyha. Új áru több tételben kínáltatik. Régi áruból eladatott 5.10 frton, Budapestre szállítva. Tengeri irányzata szilárd. Zab irányzata szilárdabb. Káposztarepcze nagyobb mennyiségben jön forgalomba. Silányabb minőségű 9.20 frton, jó minőségű 9.50 frton vétetett, budapesti paritás.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	7.05	7.40
Rozs	5.05	5.20
Zab	6.80	7.15
Tengeri	4.75	4.80
Kócsa	3.85	4.95

Határidőüzenet.

Lanyhább külföldi hírek és a vidékről beérkező kedvezőbb aratási eredmények a buza és a rozs árát 5—6 krral olcsóbbították.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén az irányzat lanyha volt. A nemzetközi értékek árfolyamait a külföldi eladások nyomták. Ezért záródtak a nemzetközi értékek lanyhán. A helyi értékekben is történtek realizálások és az árfolyamok mérsékelten csökkentek, mind a mellett némely helyi értékben, élénkebb forgalom fejlődött. Valuták és érczavtók változatlanok.

Kolozsvár, 1894. Julius 5-ről. Tiszta buza 5 frt 80 kr. 6 frt 80 kr. Rozs 4 frt 40 kr. 4 frt 50 kr. Törökbuza 4 frt 40 kr. 4 frt 50 kr. Zab 6 frt 20 kr. 6 frt 40 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 50 kr. Konyhaliszt 6 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kőső 9 kr. Disznószir 64 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Köbánya, 1894. Junius 29-én. Az üzlet csendes volt.

Heti átlag árak: magyar válogatott áru 320—380 kg. nehéz 45—46 kr. 280—300 kg. nehéz 43½—44½ kr. Öreg 300 kg. tuli 43—44 kr. Vidéki sertés 42½—44 kr. Szerb 42—44½ kr. Román — kr. tiszta klgk, páronkint 45 klg ételsúlylevonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri frt 5.10. Árpa frt 6—10 Köbányán átréve.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év Julius hó 3-án tartott marhavásárról.

Ló felhajtattott 380 darab, eladatott 250 darab. — Marha felhajtattott 1150 drb, eladatott 530 darab. — Sertés felhajtattott 3250 drb, eladatott 2520 drb.

Állatvásári tudósítások.

Torda, 1894. évi junius hó 22—23 és 24-én megtartott állatvásárról. Felhajtattott: Igás ökör, magyar. I. rendű 3000 drb. eladatott 1060 120—200 frtig. II. rendű felhajtattott 2000 drb. eladatott 600 drb. 80—140 frtig. Igás ökör, mokány. 100 drb. eladatott 40 drb. 25—50 frtig. Tulok, magyar, 3 éves 800 drb. eladatott 260 drb. 100—150 frtig. 2 éves felhajtattott 500 drb. eladatott 120 drb. 70—90 frtig. 1 éves felh. 300 drb. elad. 140 db. 30—50 frtig. Tehén, magyar, tenyésztésre felh. 200 db. eladatott 80 db. 70—105 frtig, levágásra 300 db. eladatott 120 db. 50—100 frtig, mokány 50 db. elad. 20 db. 25—40 frtig. Üsző magyar, 3 éves felh. 180 db. elad. 110 45—60 frtig. Rugott borjú felh. 160 drb. elad. 95 drb. 12—20 frtig. Bivaly ökör felh. 150 elad. 100 db. 65—90 frtig. bivaly tehén fejős felh. 140, elad. 70 drb. 90—120 frtig. Ló, jobb felh. 156 db. elad. 50 db. 120—300 frtig, gyengébb 80—110 frtig, parasztló 30—100 frtig. Sertés, tenyészkozca felhajtattott 60 db. elad. 35 db. 20—50 frtig, hizott felh. 100 db. elad. 50 db. 30—60 frtig, 1 és fél éves 15—25 frtig. Juh, felh. 20 db. elad. 3 4—6 frtig, bárány felh. 150 db. elad. 90db. 2—4 frtig.

M.-Bodon, 1894. június hó 17. 18 és 19-én megtartott állatvásárról. Szarvasmarha: Igás ökör, magyar. I. rendű felhajtattott 1000 drb. eladatott 40 db. 150—160 frtig. II. rendű felh. 200 db. elad. 80 120—150 frtig. Tulok, magyar, 3 éves felh. 200 db. elad. 140, 80—100 frtig. 2 éves felh. 300 db. elad. 200 db. 30—50 frtig, 1 éves felh. 400 db. eladatott 250 db. 20—30 frtig. Tehén, magyar, tenyésztésre felhajtattott 500 db. elad. 300 db. 60—80 frtig. Üsző magyar, 3 éves felh. 100 db. elad. 60 db. 50—70 frtig, 2 éves felh. 200 db. elad. 120 db. 20—50 frtig. 1 éves felh. 300 db. elad. 240 db. 10—30 frtig. Fejős tehén, felh. 20 db. elad. 12 db. 60—80 frtig. Ló jobb minőségű felhajtattott 12 db. eladatott 12 db. 30—60 frtig.

Erdélyi piaci árak.

(Arak krajczárokbau.)

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Közli-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	715	663	630	525	580	731	727
Elegy buza	"	590	565	500	400	580	667	545
Rozs	"	515	412	455	380	525	486	430
Árpa	"	—	438	—	—	—	613	—
Zab	"	780	565	660	300	800	674	644
Törökbuza	"	524	525	487	350	525	476	480
Széna	"	300	400	230	180	500	200	180
Alomszalma	"	200	110	100	90	300	140	120
Túzifa	km	330	250	300	300	260	350	280
Marhahus	kg.	44	44	48	40	44	62	48
Junius		30	28	23	31	17	18	23

A piaci cikkek	Mérték	Szász-Sebes	Csiksered	Deés	Dicső-Szent-Marton	Erzsébet-város	Fogarás	Brassó
Tiszta buza	mm.	600	781	640	640	800	770	590
Elegy buza	"	500	700	620	400	550	700	360
Rozs	"	450	555	500	380	550	400	340
Árpa	"	—	541	—	360	—	—	370
Zab	"	326	625	540	360	600	666	270
Törökbuza	"	350	625	500	420	500	475	360
Széna	"	200	250	380	—	250	200	290
Alomszalma	"	100	100	180	—	120	150	120
Túzifa	km	250	190	240	300	280	280	300
Marhahus	kg.	44	36	32	40	44	44	48
Junius		31	17	6	29	20	13	15

A piaci cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelly-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	630	650	625	725	725	620	650
Elegy buza	"	600	520	530	600	575	520	475
Rozs	"	450	400	440	500	500	460	475
Árpa	"	450	500	515	500	—	—	—
Zab	"	500	580	575	625	620	600	650
Törökbuza	"	520	460	550	500	530	510	475
Széna	"	450	180	180	250	250	—	150
Alomszalma	"	200	90	90	120	150	—	30
Túzifa	km.	200	250	200	200	240	240	265
Marhahus	kg.	44	40	32	44	40	40	44
Junius		18	2	28	23	3	29	24

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Gróf WASS ALBERT
mezőzáhi birtokán,
erdélyi szarvasmarha
tenyészetéből
kilencz darab 3½ éves üsző
eladó.

Értekezhetni GÖNCZI MIHÁLY
gazdatiszttal Mező-Záhon.

(Vasut, posta és táviró állomás ott helyett.)

277. (1—5)

A „HUNGARIA“

országos magyar vajkiviteli részvénytársaság értesíti

a t. gazdaközönseget,

hogy irodáját Budapesten, Dalszínház-utca 10. sz. a. megnyitotta és vajtermelésre vonatkozó bejelentéseket elfogad és vajszállítási szerződéseket köt; a vajátvételt azonban csak f. é. október hó 1-én kezdi meg.

Ennélfogva felkérjük a t. gazdaközönseget mielőbbi bejelentkezésre, mert egy vajtermelésre berendezendő tejgazdaság felszerelése tekintettel a már is beállott tömeges megrendelésekre legalább is 8 hetet vesz igénybe.

Részletes, az egész okszerű vajtermelést röviden tárgyaló szó- vagy írásbeli felvilágosításokkal legnagyobb készséggel szolgálunk.

A „Hungaria“ országos magyar vajkiviteli részvénytársaság igazgatósága.

Báró Jósika Gábor s. k.,
elnök.

Kunkel Imre s. k.,
vezérigazgató.

274. (1-4)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

265. (4-10) Budapest, Alkotmány-utca 81.

ADRIANCE PLATT & Co

new-yorki gépgyárosok

kizárólagos

Fűkaszáló-,

Marokrakó-,

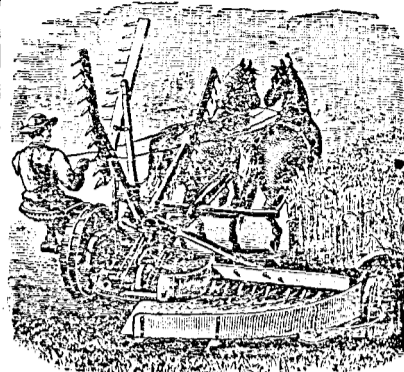
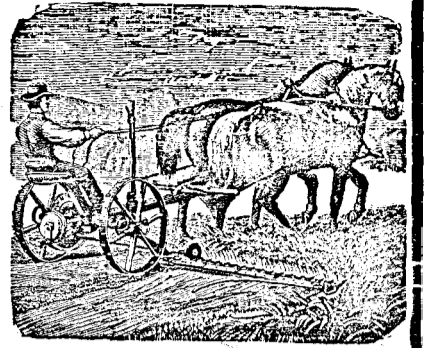
Arató-, és

Kéveköto arató gépeire.

Kitünő magyar bizonyítványok.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

„AZURIN“ 1 frt 25 kr. klgrként. | Eredeti Vermorel-féle „ECLAIR“ permetező, szabad esomággalással 21 frt. | „RÉZGÁLICZ“ 26 frt mmázsánként

Valódi

Oberdorfi répamag	pr. 100 kg.	112	frt.
Sárga-buczokrépa-mag	„ 100	80	„
Esparzette (baltacziim)	„ 100	20	„
Homoki bükköny	„ 100	36	„
Arankamentes luczerna	„ 100	76-84	„
Arankamentes lóhere	„ 100	80-84	„
Fűmagvak, bükköny,			
Czukorezirok	„ 100	12	„

Aranyköles stb. míg a készlet tart!!!

SZÁVOSZT ALPHONS

cs. és kir. udv. szállítónál

BUDAPEST, V., Arany János-utca 11.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

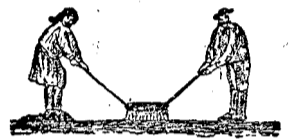
236. (17-x)

Javitott szerkezetű

szab. Ásványi-féle

Aranka irtó eszköz.

Kapható Budapesten Detrich Gy. gépgyárosnál Lipót-kört 30., továbbá Kolozsvárt Kiss E. vaskereskedőnél.

Ára 18 forint.

Az eszköz kezeléséhez való utasítás, valamint működéséről szóló bizonyítványok fentti címeknél bérmentve kaphatók. 246. (9-x)

Cséplőgéptulajdonosoknak!

Az urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya részv.-társaság ajánlja a cséplési időnyre a gőzcséplőgépekkel rendelkező t. földbirtokos uraknak 258. (6-6)

I-ső minőségű lupényi kőszén,

mely gőzfejlesztő erőben majdnem egészen egyenrangú a legfinomabb porosz szénekkel és mint darabos-, koczka-, dió-, rostált akna-, dara- és porszén jön forgalomba.

Megrendelések ideje korán küldendők akár a társaság vezérigazgatóságához Budapest Nádor-utca 13, akár a társaság képviselőjéhez Kiss Ernő urhoz Kolozsvárt, a hol mindennemű felvilágosítással is készségesen szolgálnak.

Uj! Az „Excelsior Hungaria“ Uj!

szabadalmazott

Peronospora fecskendő,

ez idő szerint a legjobb, legegyszerűbb és legszaporább fecskendő

szőlők, fák stb. megóvására a Peronospora ellen. Egyszerű szerkezete által a folytonos javítások ki vannak zárva. Négy csavar eltávolítása által szét-zedhető. Gummi tömitése nincsen.

A legtöbb szőlőszeti iskolában általánosan használatban. —
Ára 18 frt.

Egyedüli elárúsítás Kolozsvár és vidékére:

KISS ERNŐ
vaskereskedőnél,
KOLOZSVÁRT, FÓTÉR.

A „Hungaria“ műtrágya-gyár részvénytársaság erdélyi főraktára.

Továbbá: gazdasági eszközök, háztartási és konyhaberendezési cikkek, épület- és butor vasalás, szerszámok, kátrányos fedőpapír, méhészeti eszközök nagy választékban

Uj! Árlappal ingyen és bérmentve szolgálunk. Uj!

259. (6-x)

Kwizda Ferencz János
osztr.-m. cs. és k. és románk udv. szállító ker. gyógyszer-tára, *Korneuburgban.*

Kwizda-féle kőszvényfolyadék.

Évek óta kipróbált, fájdalomcsillapító házi szer kőszvény, csúsz és idegbajok ellen.

Kwizda-féle kőszvényfolyadék.
Kapható minden gyógyszer-tárban.

Tessék a védjegyre ügyelni a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle kőszvényfolyadék.
222 (8-15)

Árak:

1/1 palaezk

1 frt o. é.

1/2 palaezk

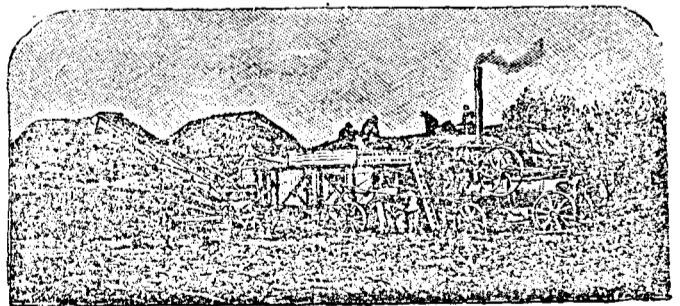
60 kr.

KOTZÓ PÁL

gépészmérnök

Budapest, Üllői-ut 18-ik szám.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2, és 4 lóerejű szöges cséplő-készleteket, továbbá

4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sines gőzcséplő-készleteket hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó hengerrel.

Fa- és szénfűtésre és eredeti szalmafüto-gőzmozdonyokat. Továbbá R. Garrett & Sons felülmulhatlan 40%, tüzelőanyagot takarító Compound-gőzmozdonyait.

Legjobbnek elismert „Brantfordi“ önműködő amerikai kéveköto aratógépeit

Eredeti amerikai szénagyűjtőit 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált ruddal

Sorvető és szóróvető-gépeket és minden egyéb kisebb gazdasági gépet.

Jutányos árak, kedvező feltételek. 255. (6-6)

BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER A RÜH ELLEN

MAGYARORSZÁGI RAKTÁR: NERUDA NÁNDOR URNÁL

BUDAPESTEN: KOSSUTH LAJOS UTCZA.

KÉPVISELŐ KRALUPPER, E.C.

KIRÁLY UTCZA 69. SZ.

Eladó 7 drb.
2¹/₄ éves tenyészbika
 249. (8-x.) (magyar fajta)
Solymosy László
 teremei birtokán.
 u. p. Nagy-Teremi
 Kis-Küküllő megye.

RADNA-BORBEREK
 (Besztercze-Naszódvármegye.)
 Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület fürdője.
 A legszebb vidéken, fenyvesek közt fekszik. Körülötte az Ünökő, a gyopáros Korongyos, Krecsunyel, Omuluj, Klaj hegyek. Nem messze a történelmi nevezetességű borgói és radnai szorosok. Fekvése a legfenségesebb. A völgy, hol a fürdőtelep van, öserdők örökzöldjétől csodás szépségű. Bukovina-felé kapuja a híres Ördög-szoros a Bálint és Gábor szirtekkel és tovább sötét és bizarr szirtömegek mindenhol. A tölgy-, bükk- és fenyves erdőből ozonos levegő terjed szét és hűs patakok édes moraja zug felénk. Vize kitünő vasas savanyú viz. Vastartalma 10° C. Hasonmása a hírneves karlsbrunni, charlottenbrunni és krynciai vizeknek. Orvosi értéke felülmúlja ezeket.
Vérszegényeknek páratlan hatása.
 Kolozsvártól—Beszterczéig vasuton, Beszterczétől kocsin lehet ide jutni (6 frt).
 Szobák ára mérsékelt. Az E. K. E. vendéglőjében 80 krtól 1 frt 70 krig kaphatók kényelmes berendezésű, elegáns szobák Gyógydíj 1 frt. Koszt: ebéd (4 tál étel) 80 kr, vacsora 50 kr. Meleg fürdő 35 kr, hideg fürdő 10 kr.
 Fürdőorvos: GELEI LAJOS dr. (3-5)
 A fürdőnek hivatalos lapja az „ERDELY”
 A fürdőt kezeli az E. K. E. radna-borbereki osztálya.
 A magas fekvés, a gyönyörű erdős környezet, a pompás hegyi utak, a fenyvesek kigőzölgéstől fűszeres, friss, tiszta levegő, a kitünő viz, az érdekes kiránduló helyek: a legelső klimatikus gyógyítóhelytették e fürdőt.
 Fürdő időszak kezdete jul. 1., vége szept. 15.
 Kérdezősködőknek kimerítő felvilágosítással szolgál az E. K. E. főtitkári hivatala Kolozsvárt (Jókai-utca 11. sz.), vagy a radna-borbereki osztály-elnöksége Ó-Radnán.
 A nyári idő alatt naponként közlekedő postajarat.
 Kolozsvárt, 1894. jun. hó.
 Telefon 76. **AZ ELNÖKSÉG.**

Münzer-féle kárpát-kaszák postacsomagokban
 valódiak csakis ezen belajstromozott védjegyel.

Könnyen kezelhető, alkalmas alakjuknál, könnyűségükkel, röpke-hordképességükkel, egyenletes szilárdságuknál és felülmulhatlanul sokáig tartó élességükkel fogva a világkereskedelem legelső árucikkéiként ismeretesek.
 E kaszák kétszeresen finomított, olyan ezüst-különlegességi-aczélból vannak gyártva, melynek előállítása végett a legnemesebb érczek olvasztatnak egybe úgy, hogy azok megbecsülhetetlen jó tulajdonsága a legnagyobb szilárdságnak a legnagyobb nyújthatósággal való egyesülésben rejlik.
 Lapjuk finom, homorúan kovácsolt, szilárd, merev feszültségű, de ruganyos is. A kaszák éle hajszálvékonyan, de egyenletes (4 milliméter) szélességben már eleve végig ki van kalapálva, mely körülmény szakértői vélemény szerint a helyes és egyenletes keménységnek és nyújthatóságnak (szívósságnak) a legmegbízhatóbb ismertető jelül tekintendő.
 Ezen kikalapálás több napon át tart; a kaszák éle csak **jelentéktelenül kopik** úgy, hogy azokkal egyszeri köszörülésre körülbelül **100-130 lépésre** lehet akár a sörtekemény hegyi-sarjut, akár pedig a legsűrűbb növésű gabonát aratni.
 A szállított kaszák mindegyikének egyenlő jó minőségeért, valamint a felsorolt tulajdonságaiért teljes jótállást vállalunk!
A kaszákat a leginkább megfelelő hazai formában és tetszés szerinti hosszúságban a következő áron szállítjuk.

A kasza teljes hossza könyökkel együtt ctmerekben:	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	ctm.
Ara darabonként	1.-	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.65	1.80	2.-	frt o. é.
5 kilogrammot nyom:	14	13	11	10	9	8	7	6	6	5	darab

1 darab 1/3 klg. súlyu alkalmas kárpát-kaszák ára 15 kr. — 1 darab kaszához való kalapács ára 1 frt.
 A szétküldés igen gyorsan csakis készpénzfizetés, avagy utánvétel mellett postán történik. A postaszállítási-díjat mi fizetjük ki és pedig úgy, hogy 5 klg súlyu postacsomagért 30 krt számítunk. Ha legalább is 10 kasza rendeltetik meg, akkor a szállítási költségnek csak felét számítjuk, 20 kasza vásárlásánál pedig a postacsomag bérmentesen szállítatik.
 (5-x) **Levelezés bármely nyelven.**
 Csoportos megrendeléseknél, ha a gazdák nevei velünk közölletnek, minden egyes kaszára névmutató-czédulát ragasztunk.

MÜNZER ÉS TÁRSA BÉCSBEN.

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda czégnél **KOLOZSVÁRT**
 Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott
Műtrágyagyár Részvénytársaság
 ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu
phosphor nitrogén kali műtrágyáit
 nemkülönben szabadalmát képező
külföldi legességeit
 mindennemű gazdasági növényekre.
 A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart **TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.**
 Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinek készséggel küld.
az igazgatóság.

117 (27-x)

A magas kormány kezdeményezése folytán **3,000,000** frt alaptőkével alapított
Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság
 ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitünő minőségű műtrágyáit; **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**
Répatrágyát,
 chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Külső-soroksári-út, régi lóversenyter, vagy Kiss Ernő vaskereskedő Kolozsvárt,** a ki az erdélyi részekre **egyedüli és kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.
 Gyárak: **Budapesten és Zsolnán.** Posta és távirtdahivatal Budapest kénsavgyár.
 201. (27-x)

Mindennemű műtrágya. Répatrágya.

Előnyös biztosítási szerződés az „Erdélyi Gazdasági Egylet” tagjai részére.

A biztosítás, és pedig úgy a tűz-, mint a jégbiztosítás jelentőségéről és nagy közgazdasági fontosságáról beszélnünk teljes felesleges; mert nincs intelligens ember hazánknak, ki előnyeit be ne látná és ne tudná. Mindnyájunk szívesen adóztatja meg önmagát, midőn a biztosítási díjakat fizeti. E mellett a biztosítási díjak, a biztosítási intézmények fejlődésével, a biztosításoknak mind szélesebb körben való terjedése által, fokozottan olcsóbbakká kell válniuk természetesen. Tényleg úgy is van, a biztosító társaságok közt levő verseny pár év alatt is nagyon leszállította a díjtételeket. Mindezen kedvező körülmények közt be kell vallanunk, hogy általában a díjtételek most is nagyon magasak. Magasak kivált a gazdákra nézve, kik amugy is nagyon megvannak terhelve. Emeli ezen megterhelést azon körülmény is, hogy javai mind oly természetűek, melyeket mind kell biztosítani; egyrészt kétyszeresen is, majd jég, később tűz ellen.

Az erdélyi gazdasági egylet — hivatásánál fogva is — figyelemmel van a gazdaság minden irányu érdekei iránt; arra is kiváló súlyt fektet, hogy tagjai biztosítási ügyekben, a lehető legmesszebb menő kedvezményekben részesüljenek.

Sietünk tehát minden érdeklődővel örömmel tudatni, hogy ez alkalommal törekvésünket teljes eredmény koronázta, a mennyiben sikerült hosszas és alapos tárgyalások után egy első rangú, 56 év óta közhasznú és igazán solid működéséről, előnyösen ismert, belföldi biztosító társulattal, nevezetesen: az „Adriai” biztosító társasággal oly szerződési viszonyra lépni, mely mindenestre egyesületünk, mint erkölcsi és kiigazított szervezettel bíró testületnek sulya és ágisa alatt t. tagjainak kiváló előnyök mellett, úgy a díjak olcsósága, mint a feltételek kedvező és liberális limitálása körül, oly kedvezményeket és garanciákat biztosít: melyeket egyes felek maguknak megszerezni nem képesek és a melyeneket a versenyzésre felhívott biztosító társulatok egyike sem tudott nyújtani.

Ugyanis az „Erdélyi Gazdasági Egylet” 12 évre szóló szerződést kötött az „Adriai” biztosító társasággal, mely 1838-ban, tehát 56 év előtt alakult s 34 millió forint vagyonbiztonsági tőke fölött rendelkezik.

A szerződés értelmében az egylet tagjai oly kedvezményekben részesülnek, melyeknél messzebb menők a biztosítási ügy jelen körülményei között el nem érhetőek. Mivel a szerződésben előre megállapított és már magában legolcsóbb díjakon, valamint 10 éves biztosításoknál szokásos 20% engedmény, vagy 2 ingyen éven kívül minden egyleti tag tűzbiztosításainál külön 25% azaz huszonöt százalék díjengedményben, jégbiztosításoknál pedig öt százalék engedményben részesül, az „Adriai” biztosító társulattal kötött szerződés alapján.

A jégbiztosításokra szintén kedvező feltételeken kötött a szerződés, a mennyiben minden egyes Erdélyi Gazdasági Egyleti tag, tekintet nélkül a biztosítandó összegre, a mindenkori tiszta díjakból külön 5% engedményben részesül; ha pedig a biztosítandó összeg 10,000 frtot elért, vagy azt meghaladja, az ilyen esetben, jutalék címén 5% kedvezményt nyer.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az „Erdélyi Gazdasági Egylet” titkári hivatala (Kolozsvár, belközép-utca II-ik szám), vagy az „Adriai” biztosító társulat erdélyi vezérigynöke Kolozsvárt.

Ezen szerződés létrejöttét és életbe léptét, melyhez hasonló kedvezmények ez idő szerint, sem a kölcsönösségen alapuló biztosító szövetkezeteknél, sem bármely más társulatnál el nem érhetőek, — örömmel tudatjuk, annyival is inkább, hogy ez által is oly kedvezményekben részesítjük tagjainkat, mely magában is érdemessé teszi — önhittség nélkül szólva — egyletünk tagjává lenni, ha nem is tekintjük ezen kívül a más téren nyújtott kedvezményeket és ha egész figyelmen kívül hagyjuk azt, hogy közgazdasági téren, minden gazdának vannak kötelességei: első sorban részt venni benne.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet.”

Ruston, Proctor & Co Limited

lincolni világhírű gépgyárában készült
gőzmozgonyok, gőzcséplőgépek,

a felülmúlhatlan Excenter (körhagyo, könyöktengely nélküli) működéssel

E gépek minden más gőzcséplőgépet minden tekintetben felülmúlnak.

Kaphatók gőzcséplőgépek könyöktengelylyel is, Excenter nélkül, de az excenteresek jobbak. Továbbá a híres

magánjáró gőzmozgonyok

(cséplésre és terhek vontatására, gépek, gabona, trágya, tűzifa, építőanyag s a munkásnép szállítására.)

Szabadalmazott hengerkazános locomobilok, Elevátorok, járgányos cséplőgépek, szél- és petróleum motorok, malom-berendezések stb. nálam legnagyobb választékban.

Csakis nálam szerezhető be a legújabb és legjobb szerkezetű szőlő-permetező-készülék a

„NON PLUS ULTRA KÖZTELEK”

peronospora-fecskendő a szőlőleveleken és a gyümölcsfákon élősködő kártékony rovarok legbiztosabb kiirtására. Ára 18 frt. — Ez a leghatásosabb és legbiztosabb készülék s nálam mégis igen olcsón kapható, úgy kapható hozzá nálam a permetezéshez szükséges finom gránitizálós is. Végül tudatom, hogy nálam mindennemű gazdasági és ipari gépek, a legjobbak és legjutányosabban számíthatnak.

Különösen olcsón ajánlhatom a legjobb

Eredeti MAYER-TRIEUR-eket,

melyekből igen nagy készletet vettem meg egyszerre és így olcsón kapván, én is olcsóbban adhatom, míg készletem tart, olcsóbban adom, mint bárki más. — Adom felével olcsóbban a rendes árjegyzéki árnál; kaphatók tehát nálam fele áron:

Eredeti Mayer-Trieur-ek (konkolyozók) vagy zabválasztók

egészen újak, szelellővel, vagy a nélkül, lapátolóval, rázószervezettel, hengerezítával, 2 körönszítával, szjakkal és kulcsokkal féláron. Mind e trieurök nálam megtekinthetők és ki is próbálhatók.

Hitelképes vevőknek adok gépeket több évre terjedő részletfizetés mellett is.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg mindent magában foglaló nagy árjegyzékemet.

A ki nálam gépet vesz, már nevémmel fogva is biztosítéka van, hogy a legjobb, leghatározottabb gépet kapja.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros

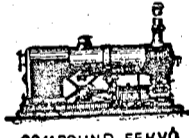
a RUSTON, PROCTOR & Co. LIMITED lincolni gépgyár vezérigynöke

BUDAPESTEN, IX. kerület, Üllői-ut 23. szám
(a Köztelek mellett.)

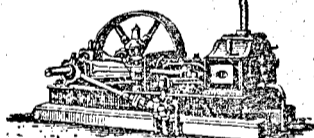
266. (3—3)

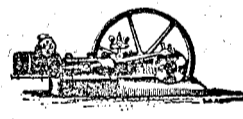
MARSHALL-FÉLE GŐZMOZGONY

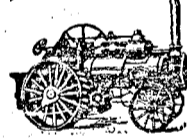
COMPOUND FEKVŐ GŐZMOZGONY

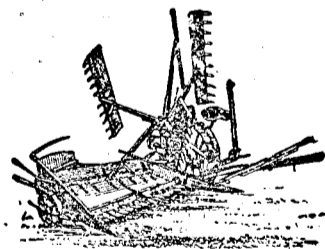
COMPOUND GŐZGÉP

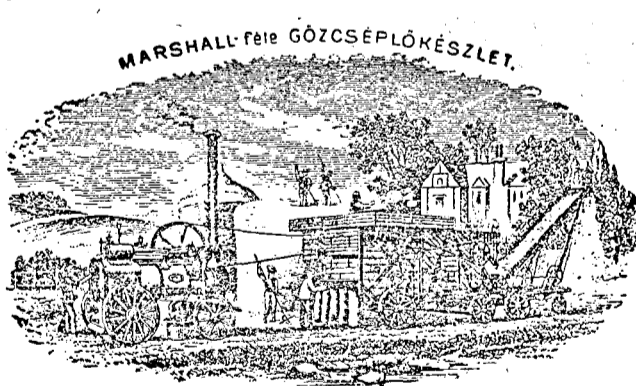
FEKVŐ GŐZGÉP

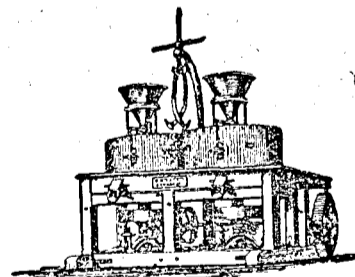
UTI MOZGONY.

MARRISON MC GREGOR & CO
ARATÓ ÉS FÜKASZÁLÓ GÉPEL

MARSHALL-FÉLE GŐZCSÉPLŐKÉSZLET

SZÁLLITHATÓ MALMOK
teljes malom-berendezése
minden rendszer szerint

GRAEPEL HUGÓ

GÉP-ÉS ROSTALEMEZ-GYÁR, MALOMÉPÍTÉSZET

MARSHALL, SONS & Co Limited

VEZÉRÜGYNÖKE.

BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 46.

Arjegyzékek kívánatra bérmentve.

Kitűnő gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek

Kitűnő gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek

Megjelent: FROMMER A. HERRMAN utóda

119 Főüzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (83-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb árakon.

Mc Cormick
Fűkaszaló és aratógépek
a legjobbak a világon.

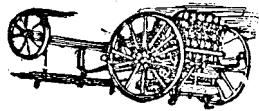
kittüntetve minden kiállításon.

**petroleummotorok, gőz és jár-
gányeséplőgépek ekék, boronák, rost-
ták, trieurök, sorvető-gépek, kézivető-
gépek, kukuricza-morzsolók, szeeska
és répavágók, daráló-gépek, malmok, ugy
mint mindenféle gépek, szerszámok és eszközök**
a gazdaság számára leg-
jobban és legolcsóbban

kapható:

MÜLLER és WEISZ-nál
Budapesten
Váci-körut 76.
a nyugati pályaudvar közelében.

224. (11-12)

Tisztán kölesönös. — Részvényesei nincsenek.
Az összes nyereség a biztosítottak
javára esik.

**A legnagyobb és leggazdagabb
PÉNZINTÉZET**

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

**THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
ALAPÍTÁS 1843.**

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és

legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb fel-
világosítással szolgál az (4-x)

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-utca 16. sz. alatt.

1894. Mezőberényi kiállításon sorvetőgépekre ismét egyedüli első díj!

Ventzky-féle füllesztőkre első díj!

Gyűjteményes kiállítás első díj arany oklevél!:

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

244. (11-36)

(alakult 1856. évben.)

Főraktár: **Budapest, Váci-körut 21-ik szám,**

➔ **1894. augusztus 1-től Váci-körut 57/a szám.** ➔

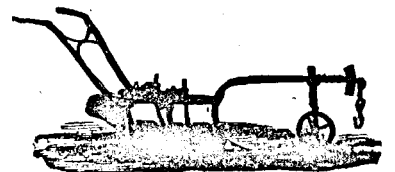
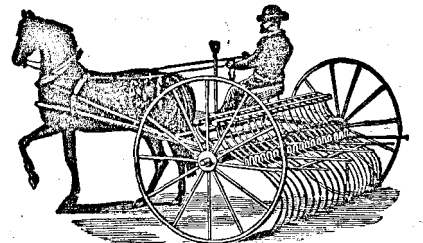
Ajánlja beállott idényre: mivelő eszközeit, lókapákat, töltögetőket, új répagyomláló lókapát.

Amerikai rendszerű **HOLLINGSWORTH, HEUREKA** és **KEDVENCZ** szénagereblyéket.

Cséplőkészletek, rosták, konkolyozók, Lack-féle vasekék valamint a leglobb **Laacke-féle szántó és rétboronák,**
könnyű olcsó kettős ekék nagy készletben vannak raktáron.

**Hungaria, Mosoni, Jubileum
és Balance sorvetőgépek**

➔ **m i n d i g k é s z l e t b e n.** ➔

EGERESI műtrágya-gyár
KRAMMER J

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközölnének — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (27-52)